

B&W voorstel

Onderwerp	Voorlopig koersbesluit Zoetermeers werkbedrijf
Zaakid	0637381944
Versie	
Auteur	Brouwer, H
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	Tomassen, J.F.A.
Portefeuillehouder	Wethouder Van Driel
Medeverantwoordelijke(n)	Wethouder Rosier Wethouder Iedema

Behandelschema		B&W vergadering: 18 december 2018					
Uiterste behandeldatum (+ reden)		18 december 2018 Toezeggingen aan andere gemeenten en afhankelijkheid met besluitvorming opheffing GR					
Programma(s)		Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie					
Financieel	Personeel	Juridisch	Communicatie	OR	I&A	Elektronische bekendmaking	Hamerstuk
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Eerdere besluitvorming	Het intentiebesluit begin 2018 waarin de deelnemende gemeenten besloten de GR DSW op te heffen en een Zoetermeers werkbedrijf op te richten waarin de oud SW medewerkers worden ondergebracht. Het collegebesluit d.d. 25-09-18 waarin een eerste koersbesluit is genomen t.a.v. de scope van een nieuwe Zoetermeers werkbedrijf.
Samenvatting	Op basis van bovengenoemd intentiebesluit heeft Zoetermeer onderzoek gedaan naar de beste inhoud en vorm om het Zoetermeers werkbedrijf (werktitel ZWB) vorm te geven. Met dit koersbesluit worden de keuzen over welke klantgroepen, soorten dienstverlening en juridische organisatievorm voorlopig bepaald. Op dit voorlopig besluit wordt formeel advies gevraagd van de ondernemingsraden van de gemeente en DSW. Tevens wordt de adviesraad sociaal domein om advies gevraagd. Daarnaast brengen de colleges van Leidschendam Voorburg en Rijswijk een zienswijze uit. Met deze adviezen neemt het college van Zoetermeer in februari 2019 een definitief besluit.
Bijlagen	Notitie vormgeving Zoetermeers werkbedrijf

Te nemen besluit

ANALYSE EN VISIE

1. Voorlopig als uitgangspunten vast te stellen:

- a. Dat de steeds veranderende arbeidsmarkt vraagt om het organiseren van een wendbaar en daardoor toekomstbestendig werkbedrijf dat daar snel op in kan spelen.
- b. Dat de budgetontwikkelingen voor de sociale werkvoorziening en Participatiewet nopen tot de inzet van effectieve en rendabele re-integratieactiviteiten in de toekomst.
- c. Dat gezien het intentiebesluit en de daarop gebaseerde standpunten van de andere gemeenten Zoetermeer de volledige vrijheid heeft het Zoetermeers werkbedrijf (ZWB) naar eigen inzicht vorm te geven.
- d. Het ZWB neer te zetten als een maatschappelijke onderneming die werkt vanuit de bedoeling en de klantvraag centraal stelt.
- e. Het ZWB te typeren als een organisatie die:
 - werkt als een multifunctioneel leerwerkbedrijf met het accent op werken buiten de deur;
 - de aanjager is van de inclusieve arbeidsmarkt in de regio;
 - werkgevers ondernemend, onvermoeibaar en actief benaderd om deals te sluiten waarmee het aantal arbeidsplaatsen voor de klantgroep toeneemt;
 - zoekt naar gesubsidieerd of (on)betaald werk in wijken/buurtten in afstemming met de wijkgerichte ontwikkelingen;
 - als sociale onderneming eerst en vooral gericht is op het aan het werk helpen van zoveel mogelijk mensen in een achterstandspositie
 - waar vakbekwaam en gedreven personeel en management werkt dat mens- en resultaatgericht is;
 - maatschappelijk rendement van het brede sociaal domein boven winststreven stelt,
- f. Het ZWB hanteert de volgende principes:
 - een dubbele klantbenadering: kandidaten/werkzoekenden en werkgevers;
 - de mogelijkheden van kandidaten en het werken 'vanuit de bedoeling' zijn leidend;
 - keuzes maken op basis van maatschappelijke effecten op langere termijn;
 - investeren in een professionele organisatie.
- g. Het ZWB zodanig in te richten dat in eigen beheer het management, de ondersteuning en verantwoording van de operationele werkzaamheden zelfdragend kunnen worden uitgevoerd.
- h. Het ZWB in optimale verbinding met relevante partners te organiseren:
 - sociaal domein om de integrale klantbenadering vorm te geven;
 - partners in de zorg, onderwijs en welzijn;
 - regionale verbinding;
 - opdrachtgevers.

INHOUD

2. Voorlopig in te stemmen met:

- a. het vormgeven van één organisatie voor bemiddeling naar werk en ontwikkeling c.q. plaatsing op een werkplek voor alle klantgroepen van de Participatiewet (inclusief Wsw, IOAW en IOAZ).
- b. te kiezen voor het behouden van de inkomensvoorziening als dienstverlening vanuit het gemeentelijk sociaal domein.

- c. in de vorm en inrichting te borgen dat integrale dienstverlening van het ZWB een sterke verbinding heeft met het bredere sociaal domein
- d. de volgende primaire taken voor het ZWB vast te stellen:
 - organiseren van werk en werktoeleiding;
 - ontwikkeling van kandidaten, op weg naar werk of directe uitstroom uit de uitkering;
 - het uitvoeren van volledige werkgeversbenadering voor alle klantgroepen en gerelateerde arbeidsmarktvraagstukken van werkgevers.

VORM

- 3. a. Voorlopig in te stemmen met de juridische organisatievorm gebaseerd op het principe “publiek door middel van privaat” in de vorm van een overheids-BV,
b. Extern advies te vragen op de inrichting van de meest optimale vorm van sturing door raad en college, gerelateerd aan de overheids BV en de vertaling daarvan in de statuten.

VERDER

- 4. Het voorlopig besluit - mede inhoudende het deelnemen aan een vennootschap - krachtens art. 160 lid 2 Gemeentewet met bijgaand memo voor te leggen aan de raad voor uitbrengen van wensen en bedenkingen.
- 5. Het voorlopige koersbesluit voor te leggen aan:
 - a. de gemeenteraad Zoetermeer en de colleges van Leidschendam-Voorburg en Rijswijk voor het geven van een zienswijze en deze zienswijzen te betrekken bij de voorziene definitieve besluitvorming in februari 2019.
 - b. de Ondernemingsraden van Zoetermeer en DSW voor het uitbrengen van een (gezamenlijk) advies in het kader van de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) en dit te betrekken bij de besluitvorming.
 - c. de Adviesraad Sociaal Domein Zoetermeer voor het uitbrengen van een advies en dit te betrekken bij de besluitvorming.
- 6. Vooruitlopend op definitieve besluitvorming opdracht te geven tot:
 - a. het uitwerken van het financiële kader ten behoeve van definitieve besluitvorming in februari 2019 over de koers van het ZWB
 - b. het uitwerken van een projectplan voor de volgende fase: het uitwerken van de bouwopdracht zodat bij de definitieve besluitvorming in februari 2019 de inhoud van en kaders voor de volgende fase helder zijn.

Toelichting

Probleemstelling en kader

WAAROM

Zoetermeer staat voor de taak een toekomstbestendig werkbedrijf op te richten. Dit naar aanleiding van het intentiebesluit van de drie deelnemende gemeenten om de GR DSW op te heffen. In dit besluit wordt Zoetermeer gevraagd voor de doelgroep oud-SW en zittend nieuw beschut een nieuwe organisatie te bouwen.

In de afgelopen maanden is hard gewerkt aan het doen van onderzoek naar de voor Zoetermeer meest geschikte inhoud en vorm van het ZWB. Hierbij lichten wij de gemaakte keuzen toe.

VANUIT

Onze visie op het ZWB:

Het ZWB is een maatschappelijke onderneming die werkt vanuit de bedoeling en de klantvraag centraal stelt. We zijn een partner op de arbeidsmarkt die werkzoekenden zo zelfredzaam mogelijk wil laten meedoen door ontwikkelingsmogelijkheden en werk te bieden. We begeleiden mensen die dat kunnen naar zo regulier mogelijk werk in samenwerking met werkgevers. We bieden passend werk en ontwikkelingsmogelijkheden aan hen die dat zelf niet kunnen. Daarbij zijn veiligheid en aandacht belangrijke kernwaarden voor de dienstverlening aan onze klantgroep. We zijn ook samenwerkingspartner op de arbeidsmarkt voor werkgevers en ondernemers en werken actief (mee) aan een inclusieve arbeidsmarkt. Met onze dienstverlening wakkeren we kansrijke initiatieven aan en ondersteunen we publieke en private partners dit te bereiken.

Deze visie is richtinggevend voor de te maken keuzes op inhoud en vorm. Bij zowel inhoud als vorm hebben we richtinggevende ontwikkeling betrokken en dominante uitgangspunten in het afwegingskader gehanteerd.

INHOUD

Bij de inhoud gaat het om welke klantgroepen met welke soorten dienstverlening worden bediend.

Primair is de keuze om te gaan voor één organisatie waarin alle taken gericht op participeren, ontwikkelen en werk (inclusief beschut) worden uitgevoerd. Dat betekent (a.) een herontwerp van de uitvoering van taken van de (huidige) DSW en het onderdeel WZI/sociaal domein van de gemeente; en (b.) een splitsing tussen re-integratie dienstverlening en inkomensondersteuning.

De belangrijkste argumenten hiervoor zijn dat er vanuit de onderscheiden wettelijke oorsprong van Wsw en Participatiewet nu twee organisaties bestaat die zich op re-integratie richten en dat dat niet meer logisch is. Dit vanuit het besef dat re-integratie echt een andere focus en competenties van het ZWB vraagt dan de inkomensvoorziening. Daarnaast is de huidige DSW-organisatie op termijn niet levensvatbaar gezien de afname van de omvang van de doelgroep. Tenslotte nopen budgetontwikkelingen (zowel omvang als bestemming binnen het budget) tot indringende herijking.

VORM

In de vormvraag gaat het om de juridische vorm waarin het ZWB gestalte krijgt. Het afwegingskader voor de positioneringsvarianten baseert het college op de volgende aspecten:

- We doen het voor de klant (dubbele klantbenadering),
- Ondernemerschap en wendbaarheid,
- Aantrekkelijke samenwerkingspartner,
- Mate van sturing en invloed.

Als context voor de vormkeuze zien wij:

- het huidige financiële kader (peildatum begroting 2019) voor de nieuwe organisatie.
- geen taakstelling op de opbouw van het ZWB
- het voldoende beheersbaar zijn van de mogelijke risico's
- dat het afwegingskader taakoverheveling en de nota verbonden partijen geen belemmeringen opleveren.

We onderkennen dat in de vorming van een ZWB ingrijpende personele zaken spelen:

- a). de overgang van personeel van de gemeente en DSW naar de BV (de transitiegraad). Hiertoe worden spoedig afspraken met OR-en en GO gemaakt, welke hun vertaling vinden in sociaal plannen. Goed werkgeverschap is leidend uitgangspunt.
- b). de mate van verandering in werkwijze en de ontwikkeling die dat vraagt (de transformatiegraad). Om het ZWB te voorzien van gekwalificeerd personeel wordt de komende jaren geïnvesteerd en geïntensiveerd op professionele ontwikkeling.
- c). De wens om zo snel mogelijk de personele consequenties in kaart te brengen (fase 2, bouwopdracht). Richtinggevend uitgangspunt hierbij is het “mens volgt werk-principe”.

Bij de vormkeuze kiezen we voor een overheids-BV. Dat is een private BV met de gemeente Zoetermeer als 100% aandeelhouder en dus eigenaar (publieke taak). Hierbij geeft de doorslag dat deze vorm voor de klantbenadering, het ondernemerschap en de wendbaarheid, het partnerschap en de sturing, gezamenlijk gewogen, de beste ondersteunende vorm biedt.

In de uitwerking kiezen we voor benodigde en gewenste invloed van het college op de BV. Politieke sturing vindt plaats in het kader van de governance van verbonden partijen, de beleids- en financiële kaders en de andere opdrachten die de raad aan het college verstrekt.

Er zal extern advies worden ingewonnen over de inrichting van de optimale vorm van sturing door raad en college, gerelateerd aan de overheids BV en de vertaling daarvan in de statuten.

Daarbij beseffen we dat de verbinding en betrokkenheid van het ZWB met het concern cruciaal is om succesvol te kunnen opereren. Immers de klantgroepen zijn (veelal) kwetsbaar en vragen om integraal afgestemde dienstverlening vanuit het bredere sociaal domein. Betrokkenheid vanuit politiek en management is vitaal om het ZWB schip op koers en snelheid te houden. ZWB en het concern moeten blijven werken aan een “goed huwelijk”.

VERDER

Wij beseffen dat een succesvol ZWB niet alleen afhangt van de (ondersteunende) vorm, maar vooral wordt bepaald door betrokkenheid en aandacht van de raad, het college, het management en de medewerkers bij de mensen waar we het voor doen. Dat vereist:

- een gezamenlijke opgave en ambitie voor het ZWB;
- een stevige basis van vertrouwen;
- voldoende ruimte tot ondernemen;
- vakmanschap centraal stellen.

Dit is een voorlopig koersbesluit omdat aan meerdere partijen hun mening gevraagd wordt over de beoogde opzet van het ZWB. Leidschendam-Voorburg en Rijswijk zullen hun zienswijzen geven. De ondernemingsraden en de adviesraad sociaal domein brengen advies uit en de raad Zoetermeer zal wensen en bedenkingen inbrengen. Aan de hand van deze inbreng kunnen nog wijzigingen aangebracht worden.

Daarna zal het college Zoetermeer in februari 2019 een definitief koersbesluit nemen op grond waarvan een besluit, over het starten van de bouwopdracht en het opheffen van GR DSW door middel van het beschikbaar stellen van het benodigd budget, zal volgen. Dat laatste, het opheffen van de GR DSW, gezamenlijk met de andere twee gemeenten.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Financiën

In dit voorlopige koersbesluit worden nog geen besluiten genomen die directe financiële gevolgen hebben.

Het benodigde projectbudget tot aan de volgende fase wordt binnen de bestaande middelen gezocht. Bij het definitieve koersbesluit wordt in de financiële paragraaf nadere invulling gegeven aan het financieel kader voor de nieuwe organisatie alsmede aan het benodigd projectbudget voor uitwerking van de bouwopdracht.

Regelgeving wordt, als deze financieel van aard is en van voldoende belang is, opgenomen in het normen- en toetsingskader voor de accountantscontrole en de interne controle. De vaststelling, wijziging of intrekking van de regelgeving heeft gevolgen voor het controleprotocol. Na besluitvorming wordt het controleprotocol aangepast.

Samenspraak en Communicatie

Op dit voorlopig koersbesluit worden adviezen (OR-en Zoetermeer en DSW en adviesraad Sociaal Domein) alsmede wensen en bedenkingen aan de Zoetermeerse raad gevraagd, alvorens tot definitieve besluitvorming over te gaan.

Duurzaamheid

De beoogde opzet van het ZWB is gericht op een duurzame, toekomstig bestendig werkbedrijf

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Gelet op de aard van werkzaamheden en de te bedienen klantgroepen zal hiermee uiteraard volop rekening worden gehouden

Rapportage en evaluatie

Nvt op dit voorlopig koersbesluit

Begrotingswijziging

Nvt op dit voorlopig koersbesluit